

SELETUSKIRI

maaeluministri määruse „Maaeluministri määruste muutmine” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määruse „Maaeluministri määruste muutmine” eelnõu on ette valmistatud kalandusturu korraldamise seaduse § 19 lõike 1, § 24 lõigete 3 ja 7, § 25 lõike 2, § 36 lõike 8, § 44 lõike 1 ja § 48 lõike 2 alusel.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Maaeluministeeriumi kalamajandusosakonna kalanduse arengu büroo nõunik Liis Reinma (625 6239, liis.reinma@agri.ee), turukorralduse ja kaubanduse büroo peaspetsialistid Maarja Purik (625 6223, maarja.purik@agri.ee) ja Kristi Ilves (625 6297, kristi.ilves@agri.ee), juriidilise ekspertiisi eelnõule tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Karina Torop (625 6520, karina.torop@agri.ee) ning keeleliselt toimetas eelnõu sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (625 6165, leeni.kohal@agri.ee).

Määruse eelnõuga muudetakse järgmisi määruseid:

- maaeluministri 28. juuli 2016. a määrus nr 48 „Algatusrühma koostöötegevused”;
- maaeluministri 25. novembri 2015. a määrus nr 19 „Kalanduspiirkonna kohaliku arengu strateegia rakendamine”;
- maaeluministri 30. aprilli 2015. a määrus nr 54 „Kalapüügi- või vesiviljelustoodete tootja või töötleja koolitustoetus”;
- maaeluministri 26. mai 2015. a määrus nr 62 „Kalapüügi- või vesiviljelustoodete tootja või töötleja praktikatoetus”;
- maaeluministri 21. märtsi 2016. a määrus nr 18 „Tootmis- ja turustamiskavade toetus”.

Kalandusturu korraldamise seaduse § 6 lõike 2 kohaselt võib valdkonna eest vastutav minister määrusega kehtestada taotluse, maksetaotluse ja muu käesoleva seaduse alusel ettenähtud teate esitamise üksnes elektrooniliselt e-teenuse keskkonna kaudu.

Määruse eelnõuga tehakse viies maaeluministri määruses vajalikud muudatused seoses elektroonsele taotlemisele ja menetlemisele üleminekuga. Eelnõu kohaselt võetakse määrustes taotlusi edaspidi vastu üksnes Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ameti (edaspidi *PRIA*) e-teenuse keskkonna kaudu. Taotlust ei võeta enam vastu, kui see esitatakse e-posti teel või paberil (piirkondlikus büroos). Toetuse saamiseks esitab taotleja edaspidi *PRIA* e-teenuse keskkonna kaudu selleks ettenähtud tähtajal *PRIA*-le avalduse ning selles esitatud andmeid tõendavad dokumendid. Võrreldes varasemaga ei nõuta taotlejalt edaspidi rohkem andmeid ega dokumente.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kuuest paragrahvist.

Eelnõu §-ga 1 muudetakse maaeluministri 28. juuli 2016. a määrust nr 48 „Algatusrühma koostöötegevused”.

Määruse muutmise eesmärk on üle minna PRIA e-teenuse keskkonna kaudu taotlemisele, mis tähendab, et toetuse taotlus ja maksetaotlus esitatakse edaspidi vaid PRIA e-teenuse keskkonna kaudu. Selleks muudetakse meetme määruse § 6 lõikeid 1 ja 2 ning § 9 lõikeid 4-6, täpsustades, et taotlus ja maksetaotlus koos vajalike dokumentide ärakirjadega esitatakse PRIA e-teenuse keskkonna kaudu.

Punktiga 5 muudetakse § 9 lõiget 6 ning lisatakse lõikesse sõna „nõuetekohaste”. Sarnane sõnastus on ka teistes Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (edaspidi *EMKF*) määrustes ning see täpsustab, et toetuse maksmise või maksmisest keeldumise otsuse tegemise tähtaeg hakkab jooksma sellest ajast, kui toetuse saaja on esitanud nõuetekohased dokumendid.

Eelnõu §-ga 2 muudetakse maaeluministri 25. novembri 2015. a määrust nr 19 „Kalanduspiirkonna kohaliku arengu strateegia rakendamine”.

Määruse muutmise eesmärk on samuti üle minna PRIA e-teenuse keskkonna kaudu taotlemisele, muu hulgas toimub edaspidi ka taotluste hindamine ja maksetaotluste esitamine PRIA e-teenuse keskkonna kaudu. Selleks tehakse vajalikud muudatused määruse § 12 lõigetes 1 ja 2, § 13 lõikes 4, § 19 lõikes 3, § 26 lõikes 1, § 27 lõigetes 7 ja 8, § 29 lõikes 2, § 30 lõigetes 2, 4 ja 5, § 31 lõigetes 2 ja 4, § 33 lõikes 1 ning §-s 34.

Punktiga 5 muudetakse alapunkti 2, täpsustades, et protokolliga koos tuleb esitada ka nimekiri üldkoosolekul osalenute allkirjadega. Põhikirja esmakordse esitamise korral kehtib sama nõue ning tegemist on nõude ühtlustamisega, mis tähendab, et kui põhikirja muudetakse, tuleb samuti esitada samad dokumendid, mis algselt nõutud.

Kohalikele algatusrühmadele antakse ülemineku aeg, et nad saaksid oma heakskiidetud kohaliku arengu strateegiad ja strateegia rakenduskavad 1. märtsil 2019. a jõustuvate nõuetega (et toetuse taotlemine ja menetlemine käib edaspidi vaid PRIA e-teenuse kaudu) vastavusse viia hiljemalt 1. juuniks 2019. a. Kohalike algatusrühmade kohaliku arengu strateegiates peab olema kirjeldatud ka taotlusvoorude korraldus alates teavitustegevusest kuni projektitaotluste esitamiseni PRIA-le. Kuna 1. märtsist 2019. a tuleb taotlusi edaspidi üksnes PRIA e-teenuse keskkonna kaudu esitada, siis tuleb kohalikel algatusrühmadel ka ära muuta oma kohaliku arengu strateegiad.

Eelnõu §-ga 3 muudetakse maaeluministri 30. aprilli 2015. a määrust nr 54 „Kalapüügi- või vesiviljelustoodete tootja või töötleja koolitustoetus”. Määruse muudatuse kohaselt saab toetust edaspidi taotleda vaid elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu. Selleks muudetakse määruse § 6, mis reguleerib toetuse taotlemist.

Punktiga 1 muudetakse § 6 lõike 1 sõnastust selliselt, et toetuse taotlemiseks esitab taotleja PRIA-le elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu taotluse ja selles esitatud andmeid tõendavad dokumendid selleks ettenähtud tähtajal. Taotluse esitamise tähtaja teatab PRIA ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Punktis 2 täiendatakse § 6 lõikega 1¹, sätestades määruse tekstis PRIA e-teenuse keskkonnas esitatavad andmed, mis seni olid loetletud määruse lisas 1. Lisa 1 tunnistatakse kehtetuks. Paragrahvi 6 lõike 1¹ punkti 6 kohaselt peab taotleja esitama teabe oma kontserni liikmete ja taotleja üle lepingu või muu alusel valitsevat mõju omava ettevõtja kohta. Nõue on kooskõlas komisjoni määruse (EL) nr 717/2014 artikli

2 lõikega 2 ning kehtib ainult Eestis registreeritud ettevõtete kohta. See tähendab, et taotleja esitab oma ema- ja tütaretevõtete ning teiste kontserniliikmete kohta järgmised andmed: äriühingu nimi, registrikood, enamusosaluse protsent, enamusosaluse omanikud. Samuti esitab taotleja lepingu või muu alusel taotleja üle valitsevat mõju omavate ettevõtete kohta järgmised andmed: äriühingu nimi, registrikood, valitseva mõju alus. Valitsev mõju esineb ettevõttel järgmistel juhtudel:

- a) ettevõttel on õigus ametisse määrata või ametist vabastada enamikku teise ettevõtte haldus-, juht- või järelevalveorgani liikmetest;
- b) ettevõttel on õigus rakendada teise ettevõtte suhtes valitsevat mõju vastavalt teise ettevõttega sõlmitud lepingule või selle asutamislepingule või põhikirjale;
- c) ettevõtte, mis on teise ettevõtte aktsionär või osanik, kontrollib vastavalt kokkuleppele teiste aktsionäride või osanikega üksi sellise ettevõtte aktsionäride või osanike hääleteenamust.

Punktiga 3 tunnistatakse § 6 lõike 2 punkt 1 kehtetuks põhjusel, et seal on viide määruse lisades esitatud nõuetekohasele taotlusele ning taotleja kontserni liikmete kohta esitatavale teabele. Lisades sisalduvad andmed sätestatakse määruse tekstis ja määruse lisad tunnistatakse kehtetuks, mistõttu muutub valeks ka § 6 lõike 2 punktis 1 tehtav viide määruse lisadele.

Punktiga 3 tunnistatakse määruse lisad kehtetuks, sest lisades sisalduvad andmed sätestatakse määruse § 6 lõikes 1¹.

Eelnõu §-ga 4 muudetakse maaeluministri 26. mai 2015. a määrust nr 62 „Kalapüügi- või vesiviljelustoodete tootja või töötleva praktikatoetus”. Määruse muudatuse kohaselt saab edaspidi toetust taotleda vaid elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu. Selleks muudetakse määruse § 5, mis reguleerib toetuse taotlemist.

Punktiga 1 sõnastatakse uuesti § 5 tekst. Seni määruse lisades toodud taotluse ja praktika aruande kohta esitatavad andmed sätestatakse määruse tekstis ning määruse lisad tunnistatakse kehtetuks.

Kogu paragrahvi sõnastust muudetakse selliselt, et toetuse taotlemiseks esitab taotleja PRIA-le e-teenuse keskkonna kaudu taotluse ja muud nõutavad dokumendid selleks ettenähtud tähtajal. Taotluse esitamise tähtaja teatab PRIA ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Punktiga 2 tunnistatakse lisa 1 „Kalapüügi- või vesiviljelustoodete tootja või töötleva praktikatoetuse taotlusele esitatavad nõuded” ning lisa 2 „Kalapüügi- või vesiviljelustoodete tootja või töötleva praktikatoetuse praktika korraldamise aruandele esitatavad nõuded” kehtetuks, sest neis sisalduvad andmed sätestatakse määruse tekstis.

Eelnõu §-ga 5 muudetakse maaeluministri 21. märtsi 2016. a määrust nr 18 „Tootmis- ja turustamiskavade toetus”.

Punktiga 1 muudetakse § 6 lõike 5 sissejuhatava lauseosa sõnastust, mis on seotud üleminekuga toetuse taotlemisele PRIA e-teenuste keskkonnas. Muudatusega sätestatakse, et taotlus esitatakse PRIA e-teenuste keskkonna kaudu.

Punktiga 2 muudetakse § 10 lõiget 4 ja muudatus on seotud üleminekuga toetuse taotlemisele PRIA e-teenuste keskkonnas. Muudatusega sätestatakse, et maksetaotlus esitatakse e-teenuste keskkonna kaudu.

Eelnõu §-s 6 on määruse jõustumine, mis on kavandatud 1. märtsil 2019. a.

Kuna kalanduse valdkonnas nähakse kohustuslik PRIA e-teenuste keskkonna kaudu toetuse taotlemine ette esmakordselt, siis on toetuse taotlejatel ja ka PRIA-l vaja üleminekuaega, et end muudatustega kurssi viia. Kalanduspiirkonna kohaliku arengu strateegia rakendamise meetme puhul on PRIA e-teenuse keskkonnale üleminekuga seoses kavandanud koolitusi igas kalanduspiirkonnas eraldi kohalikele algatusrühmadele, muu hulgas hindamiskomisjoni liikmetele ja meetme raames toetust taotlevale sihtgrupile. Alates 1. märtsist 2019. aastal on PRIA e-teenuse keskkonna kasutamine kohustuslik. Selline tähtaeg on sätestatud, arvestades kõikide algatusrühmade soove ja võimekust. 2019. aasta taotlusvoorud on kohalikel algatusrühmadel kavandatud selliselt, et need algatusrühmad, kes soovivad taotlusvooru veel viimast korda läbi viia seniste tingimuste kohaselt, saavad seda teha jaanuari- ja veebruarikuus. Kohalikud algatusrühmad, kes soovivad taotlusvooru läbi viia elektroonselt e-teenuse keskkonna kaudu, saavad seda teha alates 1. märtsist 2019. a. Kohalikel algatusrühmadel on olemas teave PRIA e-teenuse keskkonnale ülemineku kohta – PRIA on jaganud selle kohta teavet 2018. aastal suve- ja talveseminaril. PRIA e-teenuse keskkonda kasutatakse ka maaelu LEADER-meetme rakendamisel, millega kohalikud algatusrühmad on tuttavad. E-teenuse keskkonnale üleminekul peavad kohalikud algatusrühmad tegema muudatused kohalikus arengustrateegias ja oma töökordades. Kõige pikem protsess selle juures on kohaliku arengustrateegia muutmine. Kuivõrd kohalikes arengustrateegiates on töökordad toodud üldsõnaliselt, siis on kohalikud algatusrühmad juba alustanud ka strateegiate muutmist. Samuti antakse kohalikele algatusrühmadele üleminekuaeg 1 juunini 2019. a, et nad saaksid oma heakskiidetud kohaliku arengu strateegiad, strateegia rakenduskavad ja töökordad 1. märtsil 2019. a jõustuvate nõuetega vastavusse viia. Tehtavad muudatused ja nende maht võib kalanduspiirkonniti erineda. Taotluste esitamisel on alates 1. märtsist 2019 tagatud PRIA tugi taotlejale ja algatusrühmale nii PRIA piirkondlikes büroodes kui ka jaga-enda-ekraani-funktsiooniga, mille kaudu PRIA töötaja saab abistada taotlejat, nähes seda, mis jooksvalt ekraanil toimub.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006 ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1255/2011 (ELT L 149, 20.05.2014, lk 1–66). Samuti on eelnõu kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), sätestatud nõuetega.

4. Määruse mõjud

Määruse jõustumisega PRIA e-teenuse keskkonnas taotlemisele üleminek muudab riigisiseste ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020

toetuste taotlemise taotlejate jaoks lihtsamaks, samuti lihtsustab see oluliselt PRIA töökorraldust ja aitab vähendada toetuse taotluste ja maksetaotluste menetlusaega.

Määruse muudatusel seoses e-teenuse keskkonnale üleminekul on otsene mõju eelkõige toetuse taotlejatele, toetuse saajatele, kohalikele algatusrühmadele ja riigi halduskoormusele. Toetuse taotlejate, toetuse saajate ja kohalike algatusrühmade jaoks väheneb halduskoormus seetõttu, et andmete ja dokumentide esitamine muutub lihtsamaks ja kompaktsemaks: dokumendid täidetakse otse e-teenuse keskkonnas ning mitmeid dokumente ei ole vaja PRIA-le enam eraldi saata, kuivõrd need on olemas ja kättesaadavad juba kõikidele osapooltele. Sellise rakendusega väheneb ka vigade tegemise hulk, kuivõrd e-teenuse keskkonna kaudu saadetakse automaatne veateade või teade esitamata dokumentidest. PRIA jaoks muutub lihtsamaks ja kiiremaks taotluste menetlemine, kuivõrd taotluste esitamine on enam struktureeritud ja esineb vähem vigu. Seega väheneb ameti töökoormus ja tööaja ressursid. Samuti puudub nende meetmete puhul vajadus taotluste vastuvõtja ametikoha järele.

E-teenuse keskkonnale ülemineku eeldab taotlejate ja toetuse saajate jaoks vajalike infosüsteemide nagu arvuti- ja internetivõrgu olemasolu, samuti oskust kasutada internetti ja e-teenuse keskkonda. Taotlejad ja toetuse saajad, kellel vajalikke infosüsteeme ei ole, saavad taotluste esitada PRIA piirkondlikes teenindusbüroodes, kus vajaduse korral annab neile andmete sisestamisel abi PRIA töötaja. Konsulterimisel on võimalik kasutada ka jaga-enda-ekraani-funktsiooni, mille kaudu PRIA töötaja saab abistada taotlejat, nähes seda, mis jooksvalt toimub taotleja ekraanil.

Toetuse taotlejatest ja saajatest tootjaorganisatsioonide puhul võib eeldada süsteemile sujuvat üleminekut, kuivõrd toetuse taotlejad ja saajad on piiratud arv, neil on varasem kogemus infosüsteemide kasutamisega ning äriettevõtetele kohaselt juurdepääs teenuse kasutamiseks vajalikule internetiühendusele ja seadmetele. Kohalikel algatusrühmadel on kohustus suurendada kohalike osalejate suutlikkust tegevuste väljatöötamisel ja rakendamisel, sealhulgas edendada nende projektijuhtimise suutlikkust. E-teenuse keskkonnale üleminekul on PRIA kavandanud koolitusi kohalikele algatusrühmadele, sealhulgas hindamiskomisjoni liikmetele. Samuti on neil võimalus osaleda testimistel ja teha oma ettepanekuid süsteemi parenduseks.

Positiivseks mõjuks e-teenuse keskkonnale üleminekul on ka suurem avatus ja läbipaistvus menetlusprotsessis, eriti nendel juhtudel, kus menetlustegevusi teevad osaliselt nii kohalikud algatusrühmad kui nende hindamiskomisjonid ja PRIA, seega suureneb ka ristkontrolli võimalus. Lisaks eeltoodule võimaldab uuele süsteemile ülemineku paremini jälgida algatusrühmade ja projektitaotluste eelarveid ja nende kasutamist ning seeläbi paremini kavandada IV prioriteedi meetmete rahaliste vahendite kasutamist.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine toob kaasa kulusid seoses e-teenuse keskkonna väljatöötamisega, ülevaapidamisega, e-teenuse keskkonna jooksvate arendustega ning koolitustega.

Kalanduse meetmete (EMKF-i ja riiklike meetmete, välja arvatud VI prioriteedi meetmed) e-teenuste arendamiseks on planeeritud 145 250 eurot ja vahendid nendeks arendusteks on eraldatud EMKF-i tehnilise abi meetmest.

EMKF-i IV prioriteedi meetmete e-teenuste täisfunktsionaalse lahenduse arendamiseks on kasutada struktuurifondide vahendid summas 356 598 eurot. Seda rahastatakse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020“ meetmest, mis toetab tehnoloogilist arendustegevust, mis viiakse ellu avalike e-teenuste rahastamisega.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. märtsil 2019. aastal.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile õigusaktide eelnõude elektroonilise kooskõlastamise infosüsteemi EIS kaudu. Rahandusministeerium ei kandnud ettenähtud tähtaja jooksul eelnõude kooskõlastamise infosüsteemi kirja eelnõu heakskiitmise või eelnõuga põhjendatult mittenõustumise kohta ega taotlenud ka tähtaja pikendamist. Seega on eelnõu loetud Rahandusministeeriumi poolt kooskõlastatuks. Eelnõu saadeti arvamuse andmiseks Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ametile, kohalikele algatusrühmadele ja teistele taotlejate hulka kuuluvatele huvirühmadele.

(allkirjastatud digitaalselt)

Illar Lemetti
Kantsler